

1990 m̄bi 10 bs AvBb

e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx cŌZŌvKfí cŸxZ AvBb

thfnZi e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx cŌZŌvKfí weavb Kiv mgxPxb I cŌqvRbxq;
tmfnZiGZŌvi vwbæi "c AvBb Kiv nBj t-

1| mswŋZ wkfvbvg I cŌZŌ |— (1) GB AvBb e,ov cj ~~h~~Dbqb Gvfwgx AvBb, 1990
bvfg AvfwnZ nBte|

(2) GB AvBb 1990 m̄bi 1j v Rvbyvi x Zwi tL ej er nBqvŌ ewj qv MY` nBte|

2| msAv |— weiq ev cŋstMi cwi cšx tKvb wKQybv _wKtj , GB Aa`v`tk, —

(K) ŌGKvfwgxŌ A_ŌGB AvBtbi Aaxb cŌZwŌZ e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx;

(L) ŌcŋeavbŌ A_ŌGB AvBtbi Aaxb cŸxZ cŋeavb;

(M) ŌweiaŌ A_ŌGB AvBtbi Aaxb cŸxZ weia;

(N) ŌtevWŌ A_ŌGKvfwgxi cwi Pvj bv tevWŌ;

(O) Ōgnv-cwi Pvj KŌ A_ŌGKvfwgxi gnv-cwi Pvj K;

(P) Ōm`m`Ō A_ŌtevWŌ m`m`;

(Q) ŌmfvcwZŌ A_ŌtevWŌ mfvcwZ|

3| GKvfwgx cŌZŌv |— (1) GB ABtbi ej er nBevi mstM mstM GB AvBtbi j ŋ` I
Dfí k` cŋYKfí e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx bvfg GKwJ GKvfwgx cŌZwŌZ nBte|

(2) GKvfwgx GKwJ mswae x ms`v nBte Ges Bnvi `vqx avi vevwnKZv I GKwJ mvavi Y
mxj tgvni _wKte Ges Bnvi `vei I A`vei Dfq cŌKvi m`úwÉ ARŌ Kivi , AwaKvfi ivLvi
Ges n`všŋ Kivi ŋlgZv \_wKte Ges D³ bvfg Bnv gvgj v`v`qi Kwi tZ cwi te ev Bnvi
wei`txI gvgj v`v`qi Kiv hvBte|

(3) e,ov tRjvi tkicj DctRj vaxb Mvox`n bvgK `vfb GKvfwgxi cŋvb Kvhŋ q
_wKte|

4| mvavi Y cwi Pvj bv |— GKvfwgxi cwi Pvj bv I cŌvmb GKwJ cwi Pvj bv tevWŌ Dci
b`- \_wKte Ges GKvfwgx th mKj ŋlgZv cŌqvM Ges Kvhŋm`úv`b Kwi tZ cwi te tevWŌmB
mKj ŋlgZv cŌqvM I Kvhŋm`úv`b Kwi tZ cwi te|

5| tevWŌ |— (1) tevWŌwbæifc m`m`-mgštg MwZ nBte, h_vt-

(K) cj ~~h~~Dbqb I mgevq weiqK gšŸvj q ev wefvfMi `wqZj;wb tqwRZ gšx;

(L) cj ~~h~~Dbqb I mgevq weiqK gšŸvq ev wefvfMi cŌZgšx, Dc-gšx hw` \_v`K;

(M) cj ~~h~~Dbqb I mgevq weiqK gšŸvj q ev wefvfMi mwPe ev D³ gšŸvj q ev
wefvfMi mwPtei `wqZj;cvj bi Z tKvb KgRZŋ

- (N) Kwl gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Abjb hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (O) A_welqK gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Ab`b hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (P) `vbrq mi Kvi welqK gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Ab`b hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (Q) ms`vcb welqK gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Ab`b hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (R) cwi Kí bv KŸgkřbi cj ř-cŰZôvb DBs Gi `wqřZj vbrqwmřZ m`m`;
- (S) ři ři, evsj vř`k řj vK cřkmb cřkřŸY řK`;
- (T) gnv-cwi Pvj K, evsj vř`k cj ř-Đbrq tevWř,
- (U) gnv-cwi Pvj K, evsj vř`k cj ř-Đbrq GKvřWgx, KŸgj ř-
- (V) KŸgkřvi, ivRkvnř wefvřM;
- (W) vbeŰK, mgevq mŸgwZmgn;
- (X) cwi Pvj K, BbřwřUDU Ae evsj vř`k ôwmřR, ivRkvnř wekře`řj q;
- (Y) DcvPvhř evsj vř`k Kwl wekře`řj q, gqgbřmsn ev ZrKZř gřbvbřZ D³ wekře`řj řqi řKvb Abj ř`i Aa`vcK Gi c`ghř v mřúbrřKvb Abj ř`i GKRb mřvcwřZ;
- (Z) cwi Pvj K, RvZřq `vbrq mi Kvi cŰZôvb;
- (_) mi Kvi KZř gřbvbřZ Pvi Rb e`w³;
- (^) GKvřWgx i gnv-cwi Pvj K |

(2) cj ř-Đbrq | mgevq welqK gšŸvj q ev wefvřMi `wqřZj vbrqwmřZ gšř ev řKvb gšř bv _wřkřj Dnvi cŰZ-gšř ev, řŸŸgZ, Dc-gšř tevřWř mřvcwřZ nBřeb |

(3) cj ř-Đbrq | mgevq welqK gšŸvj q ev wefvřMi cŰZ-gšř ev Dc-gšř, Ges cŰZ-gšř ev Dc-gšř řKn bv _wřkřj D³ gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev mŸPe cř` vbrqwmřZ řvi cřB KgřZř tevřWř mn-mřvcwřZ nBřeb |

(4) Dc-aviv (1) (L) Gi Aaxb mi Kvi KZř gřbvbřZ řKvb m`m`, Zuvri gřbvbřqřbi Zwi L nBřZ wřb ermi tgqř` řřq cř` AwawřZ _wřkřeb

(5) mřvcwřZi Dřřřk` řŸŸi hř<sup>3</sup> cřřřřřřř mi Kvi KZř gřbvbřZ řKvb m`m` řřq c` Z`vř Kwi řZ cwi řeb |

6 | Mřel Yv Gj vKv | — GKvřWgx Lj bv | ivRkvnř wefvřMi Ašř th řKvb Gj vKv Ges mi Kvi ři Abgwř mřřřřř, Dnřř ři Gj vKv einřř th řKvb Gj vKvřK cj ř-Đbrq Mřel Yvi Rb` e`envi Kwi řZ cwi řeb |

7| GKvfwgxi `wqZj|— GKvfwgxi wbaifc `wqZj_wkfe, h_vt-

- (K) cj xDbqb m`uukZ th tKvb wel tq Mtel Yv cwi Pvj bv Kiv;
- (L) cj xDbqb KvR wbtqwrZ mi Kvi x KgPvi x I Ab`vb`i i c`k`Y c`vb;
- (M) cj xDbqfbi tKskj I w`uqvc`wZi Dci cix`Yv I Z`vbmÜvb Kiv;
- (N) cj xDbqb m`uukZ Kgmpx I Kvhfej xi gj`vqb Kiv;
- (O) mi Kvi I Ab`vb` ms`vfk cj xDbqb m`uukZ`Dc`k I civgk` I qv;
- (P) cj xDbqb t`q`i D`Pzi Mtel Yvq wbtqwrZ t`kx I w`kx e`w`MfYi Kvhfej x cwi Pvj bv I Z`E`yavb Kiv ev Kvhfej x m`u`v`fbi t`q`i mn`thwMzv Kiv;
- (Q) RvZxq I AvšR`ZK tmwgbvi, m`f`sj b I KgRvj vi AvtqvrB I cwi Pvj bv Kiv;
- (R) cj xDbqb t`q`i b`wZ wba`f`Y mnv` Kiv;
- (S) mi Kv`i i Abtgv` b`utg w`kx ev AvšR`ZK Mtel Yv, w`k`Yv I c`k`Y c`Z`v`fbi m`v`_ cj xDbqb wel qk thš_ Kgmpx M`h`Y Kiv;
- (T) mi Kv`i i Abtgv` b`utg cj xDbqb m`p`v`š`w`f`b`w`el`q` w`t`c`v`y` m`w`u`d`k`u` t`k`v`m` c`e`z`b` Kiv|

8| w`b`R c`v`f`b mi Kv`i i `YgZv|— GB AvB`fbi D`i`k` c`YKv`j mi Kvi GKvfwg`k th tKvb w`b`R c`v`b Kwi`z` cwi`te Ges GKvfwg`x Dnv cvj b Kwi`z` ev`_wkfe|

9| tev`w`p` m`f`v`|— (1) tev`w`c`Z` Qq gv`m Kgct`Y GKevi m`f`v`q w`g`j` Z nBte Ges m`f`vi Zwi L, mgq I `vb m`f`v`w`Z KZ`R w`i`x`KZ nBte|

(2) GB aviv i w`eavb m`v`ct`Y, tev`w`p` m`f`vi Kvh`viv c`eavb Øiv w`b`q`v`š`Z nBte|

(3) tev`w`p` m`f`vi t`Kvi`v`gi Rb` Dnvi t`g`v`u` m`m` msL`vi Ab`b GK-ZZxqvs`k m`m`i Dcw`w`Zi c`v`q`v`Rb nBte, Zte gj` Zex m`f`vi t`q`i t`Kvb t`Kvi`v`gi c`v`q`v`Rb nBte bv|

(4) m`f`v`w`Z tev`w`p` m`Kj m`f`v`q m`f`v`w`ZZi Kwi`teb, Ges Zurvi Ab`c`w`w`Z`Z tev`w`p` mn-m`f`v`w`Z m`f`v`w`ZZi Kwi`teb|

(5) c`Z`K m`m`i GKw` Kwi`q`v` t`f`v`U `wkfe Ges t`f`v`U i mgZvi t`q`i m`f`v`q m`f`v`w`ZZ`Kvi x e`w`i w`Z`xq ev w`b`Y`q`k t`f`v`U c`v`f`bi `YgZv `wkfe|

(6) i`avgv`i t`Kvb m`m`i c`f` kb`Zv ev tev`w`m`v`b`i`w` `v`Kvi Kvi`Y GKvfwg`xi t`Kvb Kvh`ev Kvh`viv A`e`a nBte bv Ges Zrm`u`k`Y`Kvb c`k`e` D`i`v`cb Kiv hvBtebv|

10| m`f`v`w`Zi w`t`k`l `YgZv|— GKvfwg`xi `v`\_`Zvr`Y`w`Y`K w`m`x`v`š`-M`h`Y`i c`v`q`v`R`b`x`q`Zv t`Lv w`i`j m`f`v`w`Z th t`Kvb w`m`x`v`š`-M`h`Y` Kwi`z` cwi`teb Ges Zrm`u`k`Y`K`tev`w`p`k` Aw`ej`f`x`^` A`e`w`Z` Kwi`teb|

11| gnv-cwi Pvj K |— (1) GKvřWgxi GKRB gnv-cwi Pvj K _vřKřeb|

(2) gnv-cwi Pvj K tevřWř mřPeI nBřeb|

(3) gnv-cwi Pvj K mi Kvi KZř wbyř nBřeb Ges Zurvi Pvkixi kZř mi Kvi KZř wřixKZ nBřeb|

(4) gnv-cwi Pvj řKi c` kb` nBřj vřKsev Abjwř ev AmjřZvřnZi ev Ab` řKvb Kvi řY gnv-cwi Pvj K `vřZi; cvj řb Amg_`nBřj kb`cř` be wbyř gnv-cwi Pvj K Khřvi Mřb bv Kiv chř-vřKsev gnv-cwi Pvj K cři vř `řq `vřZi; cvj řb mg\_`bv nI qv chř-mi Kvi KZř gřbvřZ řKvb e`wř gnv-cwi Pvj Ki řc `vřZi; cvj b Kvi řeb|

(5) gnv-cwi Pvj K GKvřWgxi mveřWřK gř` wbeřx KgřZřnBřeb Ges vřwřñ

(K) tevřWř hveřxř wřvřš-evř evřřbi Rb` `vřx _vřKřeb;

(L) tevřWř wřř` R řgvřřeK GKvřWgxi Ab`vb` Kvhřmřuv` b Kvi řeb|

12| KgřZř I Kgřvix wřřqM|ñ (1) mi Kvi KZř mgq mgq cř`E wřř`Rvej x mřřcřř, GKvřWgx Dnvi `vřZi; mřřřře cvj řbi Rb` KgřZř I Kgřvix wřřqM Kvi řZ cwi řeb|

(2) GKvřWgxi KgřZř I Kgřvixř`i wřřqM I Pvkixi kZřej x cřeavb řviv wbaři Z nBřeb|

13| FYMřřYi řřgZř|— GB Avřřbi Dřřk` cřYKřř GKvřWgx mi Kvi i cebřřv` břřř FY MřřY Kvi řZ cwi řeb|

14| GKvřWgxi Zřnej |— (1) GKvřWgxi GKřU Zřnej _vřKře Ges Dnřřñ

(K) mi Kvi i Abj vb,

(L) `vřxř KZřřřři Abj vb,

(M) GKvřWgxi mřuvřE wemřj ä A_`

(O) GKvřWgx KZř cřř Ab` th řKvb A\_`Rgv nBřeb|

(2) GKvřWgxi Zřnej tevřWř Abřřv` břřř th řKvb Zřmř řř evřřK Rgv ivLv nBřeb|

(3) GKvřWgx Dnvi `vřZi; cvj řbi cřřvřřb Dnvi Zřnej e`envi Kvi řZ cwi řeb|

15| ewř R evřRU wemřYx|— GKvřWgx cřř ermi mi Kvi KZř wov`ř mğřři gřř` cievř`A\_`ermřři ewř R evřRU wemřYx mi Kvi i wřKU řck Kvi řeb Ges BnřřZ D` A\_` ermřři mi Kvi i wřKU nBřř GKvřWgxi vřK cwi gvY Ař_` cřřvřřb Dnvi Dřř _vřKřeb|

16| wnmve iŋY I wbiŋv|— (1) GKvŋWgx h_vh_fvŋe Dnvi wnmve iŋY Kwi ŋe Ges wnmvŋei ewil R weeiYx cŌZ Kwi ŋe|

(2) evsj v`ki gnv wnmve-wbiŋvŋK I wbgšK, AZtci gnv wnmve-wbiŋvŋK ewj qv Dvj wZ, cŌZ ermŋi GKvŋWgxi wnmve wbiŋvŋ Kwi ŋeb Ges wbiŋvŋv wi ŋcvŋUŋ GKvŋW Kwi qv Abvj w c mi Kvi I GKvŋWgxi wBKU tck Kwi ŋeb|

(3) Dc-aviv (2) tgvZŋeK wnmve wbiŋvŋvi Dŋi k` gnv wnmve-wbiŋvŋK wKsev Zurvi wBKU nBŋZ ŋŋgZv cŌB ŋKvb e`w³ GKvŋWgxi mKj tiKW, `wjj, `wjj-`vŋeR, bM` ev e`vstK MvQZ A\_ŋRvgnvZ, fvŌvi Ges Ab`wea m`wŋE cixŋv Kwi qv ŋ`wLŋZ cwii ŋeb Ges GKvŋWgxi gnv-cwii Pvj K, AvZwi³ gnv-cwii Pvj K, cwii Pvj K Ges GKvŋWgxi Ab` th ŋKvb KgRZŋ ev KgPvixŋK wRÁvmvev` Kwi ŋZ cwii ŋeb|

17| cŌZŋe`b|— mi Kvi cŌqvRb gZ GKvŋWgxi wBKU nBŋZ GKvŋWgxi th ŋKvb wclŋqi Dci cŌZŋe`b ev weeiYx Avnevb Kwi ŋZ cwii ŋe Ges GKvŋWgx Dnv mi Kvi i wBKU ŋcŌY Kwi ŋZ eva`_wKŋe|

18| ŋŋgZv Acŋ|— teW³Dnvi th ŋKvb ŋŋgZv ev `wqZ; mjbw`ŋ kŋZ³gnv-cwii Pvj K ev GKvŋWgxi Ab` ŋKvb KgRZŋK Acŋ Kwi ŋZ cwii ŋe|

19| mij wekŋŋm KZ KvRKg³i ŋY|— GB AvBb, ŋKvb weia ev cŋeavŋbi Aaxb mij wekŋŋm KZ ŋKvb KvŋRi dtj ŋKvb e`w<sup>3</sup> ŋŋZMŌ`-nBŋj ev Zurvi ŋŋZMŌ`-nBevi m`ŋebv _wKŋj Z³4b` teW<sup>3</sup> mfvwZ, m`m`, gnv-cwii Pvj K ev GKvŋWgxi Ab` ŋKvb KgRZŋ ev KgPvixi weiŋŋx ŋKvb ŋ`l qvbx ev tdsR`vix gvgj v ev Ab` ŋKvb AvBbMZ Kvŋŋg MŋY Kiv hvBŋe bv|

20| weia cŋqŋYi ŋŋgZv|—GB AvBŋbi Dŋi k` cjYKŋi mi Kvi, mi Kvi x tMfRŋU cŋAvcb Ōviv, weia cŋqb Kwi ŋZ cwii ŋe|

21| cŋeavb cŋqŋbi ŋŋgZv|— GB AvBŋbi Dŋi k` cjYKŋi GKvŋWgx mi Kvi i ce<sup>3</sup> Abŋg`bŋŋg, Ges mi Kvi x tMfRŋU cŋAvcb Ōviv, GB AvBb ev ŋKvb weiai mŋnZ AmvgÁm bv nq GBiŋc cŋeavb cŋqb Kwi ŋZ cwii ŋe|

22| cj wDbŋb GKvŋWgx, e_sov Gi weŋj vc BZ`w`|— (1) GKvŋWgx cŌZŌvi mstM mstM cj wDbŋb I mgevq wefvŋMi 19ŋk Rb, 1973 ZwiŋLi ŋŋi K bs kvLv-11/1G-1/73/224, AZtci D³ ŋŋi K ewj qv Dŋj wKZ, ewZj nBqv hvBŋe|

(2) D³ ŋŋi K ewZj nBevi mstM mstMŋ

(K) D³ ŋŋi ŋKi Aaxb MvZ cj wDbŋb GKvŋWgx, e_sov, AZtci D³ cŌZŌvb ewj qv Dŋj wZ, wej ŋ nBŋe,

(L) D³ cŌZŌvŋbi mKj m`w, AvAkv, ŋŋgZv, KZŋ I mŋeaw` Ges ŋvei I A`vei mKj m`wŋE bM` I e`vstK MvQZ A_ŋGes Ab` mKj `vex I AvAkv GKvŋWgxZ n`všwi Z nBŋe Ges GKvŋWgx Dnvi AvAkvix nBŋe,

(M) vej ß nBeri cte^{©D³} cãZòv`bi th mKj FY, `vq Ges `wqZj; wQj Zvrv GKv`Wgxi
FY, `vq Ges `wqZj; nBte,

(R) D³ cãZòv`bi mKj KgRZ<sup>®I</sup> KgPvi x GKv`WgxtZ e`j x nBteb Ges Zunvi GKv`Wgx
KZR wby^ß KgRZ^{®I} KgPvi x ewj qv MY" nBteb Ges GBi`fc e`j xi cte^{©Zunviv} th
k`Z<sup>®PvKi x`Z</sup> wbtqwiRZ wQj b, GKv`Wgx KZR cwi ewZ® bv nI qv ch®, tmB GKB
k`Z<sup>©Zunviv</sup> GKv`Wgxi PvKi x`Z wbtqwiRZ \_wik`teb |

23 | iwnZKiY I tndvRZ | — (1) e, ov cj xDbq^{®b} GKv`Wgx Aa`v`k, 1989 (Aa`v`k
bs 9, 1989) GZòviv iwnZ Kiv nBj |

(2) Abj`fc iwnZKiY m`Ej |, iwnZ Aa`v`k`tki Aaxb KZ KvRKg<sup>®ev</sup> MpxZ e`e`v GB
AvB`bi Aaxb KZ ev MpxZ nBqv`Q ewj qv MY" nBte |